บทที่ 2

วิธีการวิจัย

2.1 ทฤษฎีและหลักการ

วิธีการสลายแบบสมบูรณ์คือวิธีการกระจายตัวแปรพื้นฐาน เพื่อให้สามารถนำไปอธิบายผลกระทบจากปัจจัยต่างๆได้ การศึกษานี้ วิธีการสลายแบบสมบูรณ์ถูกนำมาใช้เพื่อสร้างแบบจำลองการประหยัดพลังงาน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการชี้วัดการประเมินการประหยัดพลังงานในภาคอุตสาหกรรมของไทย โดยแบบจำลองเริ่มจากความสัมพันธ์ระหว่างผลิตภัณฑ์มวลรวม และการใช้พลังงานต่อผลิตภัณฑ์มวลรวม ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1.1 แบบจำลองการประหยัดพลังงานแบบ 3 ตัวแปร

แบบจำลองการประหยัดพลังงานแบบ 3 ตัวแปรจะเริ่มจากสมการพื้นฐานดังนี้

$$I = \frac{E}{GDP} \tag{2.1}$$

ถ้าการใช้พลังงานต่อผลิตภัณฑ์มวลรวม (I) ถูกคำนวณสำหรับในสาขาอุตสาหกรรมใดๆ ซึ่งก็จะใช้ผลิตภัณฑ์มวลรวมในสาขาอุตสาหกรรมนั้นๆ (Q_i) ดังนั้นสมการที่ (2.1) ก็จะสามารถเขียนได้เป็น

$$I_i = \frac{E_i}{Q_i} \tag{2.2}$$

ดังนั้น การใช้พลังงานที่มีความสัมพันธ์กับผลิตภัณฑ์มวลรวมสามารถกระจายการเขียนได้เป็น

$$E = \frac{E}{Q}\frac{Q}{GDP}GDP \tag{2.3}$$

และการใช้พลังงานสำหรับหลายสาขาอุตสาหกรรมสามารถหาได้จากสมการที่ (2.4)

$$E = \sum_{i}^{n}\frac{E_i}{Q_i}\frac{Q_i}{GDP}GDP \tag{2.4}$$

จากนิยามของความเข้มข้นการใช้พลังงาน *(I)* และผลิตภัณฑ์มวลรวมจำเพาะในแต่ละสาขาอุตสาหกรรม *(Si)* ดังนั้นสมการที่ (2.4) จึงสามารถเขียนได้เป็น

$$E = \sum_{i}^{n} I_i S_i GDP \tag{2.5}$$

การเปลี่ยนแปลงการใช้พลังงานในช่วงเวลาใดๆ *(t)* คือ

$$\Delta E = E^t - E^0 \tag{2.6}$$

$$= \sum_{i}^{n} I_i^t S_i^t GDP^t - \sum_{i}^{n} I_i{}^0 S_i^0 GDP^0 \tag{2.7}$$

หรือสามารถเขียนได้เป็น(Sun, 2001)

$$\Delta E = I_{effect} + S_{effect} + GDP_{effect} \tag{2.8}$$

โดยที่ I_{effect}, S_{effect} และ GDP_{effect} คือผลกระทบจากการใช้พลังงานต่อผลิตภัณฑ์มวลรวม ผลกระทบจากโครงสร้างเศรษฐกิจ และผลกระทบจากการเจริญเติบโตทาง

เศรษฐกิจ ตามลำดับ จากวิธีการสลายแบบสมบูรณ์ (Sun, 2001) ผลกระทบทั้งสามนี้สามารถกระจายการเขียนได้เป็น

$$I_{effect} = \sum_{i}^{n} \Delta I_i S_i^0 GDP^0 + \frac{1}{2}\sum_{i}^{n} \Delta I_i (\Delta S_i GDP^0 + S_i^0 \Delta GDP) + \frac{1}{3}\sum_{i}^{n} \Delta I_i \Delta S_i \Delta GDP \quad (2.9)$$

$$S_{effect} = \sum_{i}^{n} I_i^0 \Delta S_i GDP^0 + \frac{1}{2}\sum_{i}^{n} \Delta S_i (\Delta I_i GDP^0 + I_i^0 \Delta GDP) + \frac{1}{3}\sum_{i}^{n} \Delta I_i \Delta S_i \Delta GDP \quad (2.10)$$

$$GDP_{effect} = \sum_{i}^{n} I_i^0 S_i^0 \Delta GDP + \frac{1}{2}\sum_{i}^{n} \Delta GDP (\Delta I_i S_i^0 + I_i^0 \Delta S_i) + \frac{1}{3}\sum_{i}^{n} \Delta I_i \Delta S_i \Delta GDP \quad (2.11)$$

ภาคอุตสาหกรรมของไทยแบ่งสาขาอุตสาหกรรมออกเป็น 3 สาขาย่อยคือ สาขาเหมืองแร่ สาขาการก่อสร้าง และสาขาอุตสาหกรรมการผลิต ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงการใช้พลังงานทั้งหมดในภาคอุตสาหกรรม ก็คือการรวมการใช้พลังงานจากทั้ง 3 สาขาอุตสาหกรรม ซึ่งสามารถคำนวณได้จากสมการที่ (2.8) ถึงสมการที่ (2.11)

จากสมการที่ (2.6) การใช้พลังงานจริง *(Real)* ในเวลาปีใดๆ ซึ่งสามารถเขียนได้เป็น

$$Real = E^t = \Delta E + E^0 \quad (2.12)$$

โดยที่แนวโน้มการใช้พลังงาน (*Trend*) ในปีใดๆ จะหาได้จากผลกระทบจากการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจบวกกับการใช้พลังงานในปีฐาน ซึ่งสามารถเขียนได้ดังในสมการที่ (2.13)

$$Trend = GDP_{effect} + E^0 \quad (2.13)$$

การประหยัดพลังงานสามารถให้นิยามได้ว่า คือความแตกต่างระหว่างการใช้พลังงานจริงและแนวโน้มการใช้พลังงาน ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$\psi = Real - Trend$$

$$= \Delta E - GDP_{effect} \qquad (2.14)$$

การประหยัดพลังงานจะเกิดขึ้นเมื่อ $\psi\langle 0$ ซึ่งจะบ่งบอกถึงว่า การใช้พลังงานจริงน้อยกว่าที่ควรจะเป็น (น้อยกว่าแนวโน้มการใช้พลังงาน *Trend* หรือ predicted) หรือกล่าวได้ว่า การเพิ่มขึ้นจริงของการใช้พลังงานน้อยกว่าที่ควรจะเป็นจากผลของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ซึ่งสภาวะดังกล่าวจะบ่งบอกถึงการประหยัดพลังงาน และความสำเร็จของแผนอนุรักษ์พลังงาน ในทางตรงกันข้ามถ้า $\psi\rangle 0$ จะบ่งบอกถึงการไม่ประหยัดพลังงาน ดังนั้น แบบจำลองการประหยัดพลังงานที่อยู่บนพื้นฐานของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจสามารถเขียนได้เป็นดังต่อไปนี้

แทนสมการที่ (2.8) ลงในสมการที่ (2.14) จะได้เป็น

$$\psi = (I_{effect} + S_{effect} + GDP_{effect}) - GDP_{effect}$$

$$\psi = I_{effect} + S_{effect} \qquad (2.15)$$

แทนสมการที่ (2.9) และ (2.10) ลงในสมการที่ (2.15) จะได้เป็น

$$\psi = \left(\sum_i^n \Delta I_i S_i^0 GDP^0 + \frac{1}{2}\sum_i^n \Delta I_i (\Delta S_i GDP^0 + S_i^0 \Delta GDP) + \frac{1}{3}\sum_i^n \Delta I_i \Delta S_i \Delta GDP \right)$$
$$+ \left(\sum_i^n I_i^0 \Delta S_i GDP^0 + \frac{1}{2}\sum_i^n \Delta S_i (\Delta I_i GDP^0 + I_i^0 \Delta GDP) + \frac{1}{3}\sum_i^n \Delta I_i \Delta S_i \Delta GDP \right)$$

$$= \sum_i^n \Delta I_i S_i^0 GDP^0 + \frac{1}{2}\sum_i^n \Delta I_i (\Delta S_i GDP^0 + S_i^0 \Delta GDP) + \sum_i^n I_i^0 \Delta S_i GDP^0 +$$
$$\frac{1}{2}\sum_i^n \Delta S_i (\Delta I_i GDP^0 + I_i^0 \Delta GDP) + \frac{2}{3}\sum_i^n \Delta I_i \Delta S_i \Delta GDP \qquad (2.16)$$

2.1.2 แบบจำลองการประหยัดพลังงานแบบ 2 ตัวแปร

แบบจำลองการประหยัดพลังงานแบบ 2 ตัวแปรจะไม่คำนึงถึงอิทธิพลของโครงสร้างเศรษฐกิจ ดังนั้น สมการ (2.7) จะลดรูปเหลือเพียง

$$\Delta E = \sum_i^n I_i^t GDP^t - \sum_i^n I_i^0 GDP^0 \tag{2.17}$$

หรือสามารถเขียนได้เป็น (Sun, 2003)

$$\Delta E = I_{effect} + GDP_{effect} \tag{2.18}$$

โดยที่ I_{effect} และ GDP_{effect} คือผลกระทบจากผลกระทบจากการใช้พลังงานต่อผลิตภัณฑ์มวลรวม และผลกระทบจากการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ จากวิธีการสลายแบบสมบูรณ์ (Sun, 2003) ผลกระทบทั้งสองนี้ สามารถกระจายการเขียนได้เป็น

$$I_{effect} = \sum_i^n \Delta I_i GDP^0 + \frac{1}{2}\sum_i^n \Delta I_i \Delta GDP \tag{2.19}$$

$$GDP_{effect} = \sum_i^n I_i^0 \Delta GDP + \frac{1}{2}\sum_i^n \Delta I_i \Delta GDP \tag{2.20}$$

การประหยัดพลังงานจึงสามารถเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$\psi = \Delta E - GDP_{effect} \tag{2.21}$$

$$\psi = I_{effect} \tag{2.22}$$

$$= \sum_i^n \Delta I_i GDP^0 + \frac{1}{2}\sum_i^n \Delta I_i \Delta GDP \tag{2.23}$$

เพื่อให้ได้ค่าการประหยัดพลังงานที่เป็นบวก เพราะฉะนั้นในงานวิจัยนี้ สมการที่ (2.15) และสมการที่ (2.22) จะถูกคูณด้วยเครื่องหมายลบ

2.1.3 การวิเคราะห์ความอ่อนไหวของการประหยัดพลังงานแบบ 3 ตัวแปร

การวิเคราะห์ความอ่อนไหวของการประหยัดพลังงานแบบ 3 ตัวแปร เริ่มจากสมการที่ (2.15) และ (2.16)

$$\psi = I_{effect} + S_{effect}$$

$$= \sum_{1}^{n} \Delta I_i S_i^0 GDP^0 + \frac{1}{2}\sum_{i}^{n} \Delta I_i (\Delta S_i GDP^0 + S_i^0 \Delta GDP) + \sum_{i}^{n} I^0 \Delta S_i GDP^0$$
$$+ \frac{1}{2}\sum_{i}^{n} \Delta S_i (\Delta I_i GDP^0 + I_i^0 \Delta GDP) + \frac{2}{3}\sum_{i}^{n} \Delta I_i \Delta S_i \Delta GDP$$

การประหยัดพลังงานในภาคอุตสาหกรรม (ψ) คือการรวมผลของการประหยัดพลังงานในแต่ละสาขาอุตสาหกรรมคือ สาขาเหมืองแร่ (ψ_1) สาขาการก่อสร้าง (ψ_2) และสาขาอุตสาหกรรมการผลิต (ψ_3) ดังนั้นการประหยัดพลังงานในภาคอุตสาหกรรมสามารถเขียนได้เป็น

$$\psi = \sum_{i}^{n} \psi_i \tag{2.24}$$

$$= \psi_1 + \psi_2 + \psi_3 \tag{2.25}$$

จากสมการที่ (2.25) การเปลี่ยนแปลงการประหยัดพลังงานในภาคอุตสาหกรรมสามารถหาได้จากสูตร $d(A+B) = dA + dB$

$$d\psi = d\psi_1 + d\psi_2 + d\psi_3 \tag{2.26}$$

จะเห็นได้ว่า การเปลี่ยนแปลงการประหยัดพลังงานในภาคอุตสาหกรรมก็คือผลรวมของการเปลี่ยนแปลงการประหยัดพลังงาน ในแต่ละสาขาอุตสาหกรรมนั่นเอง ดังนั้นจากสมการที่ (2.16) การประหยัดพลังงานในแต่ละสาขาอุตสาหกรรมจะมีรูปแบบสูตรเหมือนกันดังนี้

$$\psi_i = \Delta I S^0 GDP^0 + \frac{1}{2}\Delta I \Delta S GDP^0 + \frac{1}{2}\Delta I S^0 \Delta GDP + I^0 \Delta S GDP^0 + \frac{1}{2}\Delta S \Delta I GDP^0 + \frac{1}{2}\Delta S I^0 \Delta GDP + \frac{2}{3}\Delta I \Delta S \Delta GDP$$

$$= (I^t - I^0)S^0 GDP^0 + \frac{1}{2}(I^t - I^0)\Delta S GDP^0 + \frac{1}{2}(I^t - I^0)S^0 \Delta GDP + I^0 \Delta S GDP^0 + \frac{1}{2}(I^t - I^0)\Delta S GDP^0 + \frac{1}{2}\Delta S I^0 \Delta GDP + \frac{2}{3}(I^t - I^0)\Delta S \Delta GDP$$

$$= I^t S^0 GDP^0 - I^0 S^0 GDP^0 + \frac{1}{2} I^t \Delta S GDP^0 - \frac{1}{2} I^0 \Delta S GDP^0 + \frac{1}{2} I^t S^0 \Delta GDP - \frac{1}{2} I^0 S^0 \Delta GDP + I^0 \Delta S GDP^0 + \frac{1}{2} I^t \Delta S GDP^0 - \frac{1}{2} I^0 \Delta S GDP^0 + \frac{1}{2}\Delta S I^0 \Delta GDP + \frac{2}{3} I^t \Delta S \Delta GDP - \frac{2}{3} I^0 \Delta S \Delta GDP$$

$$= I^t S^0 GDP^0 - I^0 S^0 GDP^0 + \frac{1}{2}(S^t - S^0) I^t GDP^0 - \frac{1}{2}(S^t - S^0) I^0 GDP^0 \frac{1}{2} I^t S^0 \Delta GDP - \frac{1}{2} I^0 S^0 \Delta GDP + (S^t - S^0) I^0 GDP^0 + \frac{1}{2}(S^t - S^0) I^t GDP^0 - \frac{1}{2}(S^t - S^0) I^0 GDP^0 + \frac{1}{2}(S^t - S^0) I^0 \Delta GDP + \frac{2}{3}(S^t - S^0) I^t \Delta GDP - \frac{2}{3}(S^t - S^0) I^0 \Delta GDP$$

$$= I^t S^0 GDP^0 - I^0 S^0 GDP^0 + \frac{1}{2} S^t I^t GDP^0 - \frac{1}{2} S^0 I^t GDP^0 - \frac{1}{2} S^t I^0 GDP^0$$
$$+ \frac{1}{2} S^0 I^0 GDP^0 + \frac{1}{2} (GDP^t - GDP^0) I^t S^0 - \frac{1}{2} (GDP^t - GDP^0) I^0 S^0$$
$$+ S^t I^0 GDP^0 - S^0 I^0 GDP^0 + \frac{1}{2} S^t I^t GDP^0 - \frac{1}{2} S^0 I^t GDP^0 - \frac{1}{2} S^t I^0 GDP^0$$
$$+ \frac{1}{2} S^0 I^0 GDP^0 + \frac{1}{2} S^t I^0 \Delta GDP - \frac{1}{2} S^0 I^0 \Delta GDP + \frac{2}{3} S^t I^t \Delta GDP - \frac{2}{3} S^0 I^t \Delta GDP$$
$$- \frac{2}{3} S^t I^0 \Delta GDP + \frac{2}{3} S^0 I^0 \Delta GDP$$

$$= I^t S^0 GDP^0 - I^0 S^0 GDP^0 + \frac{1}{2} S^t I^t GDP^0 - \frac{1}{2} S^0 I^t GDP^0 - \frac{1}{2} S^t I^0 GDP^0$$
$$+ \frac{1}{2} S^0 I^0 GDP^0 + \frac{1}{2} GDP^t I^t S^0 - \frac{1}{2} GDP^0 I^t S^0 - \frac{1}{2} GDP^t I^0 S^0 + \frac{1}{2} GDP^0 I^0 S^0$$
$$+ S^t I^0 GDP^0 - S^0 I^0 GDP^0 + \frac{1}{2} S^t I^t GDP^0 - \frac{1}{2} S^0 I^t GDP^0 - \frac{1}{2} S^t I^0 GDP^0$$
$$+ \frac{1}{2} S^0 I^0 GDP^0 + \frac{1}{2} S^t I^0 (GDP^t - GDP^0) - \frac{1}{2} S^0 I^0 (GDP^t - GDP^0)$$
$$+ \frac{2}{3} S^t I^t (GDP^t - GDP^0) - \frac{2}{3} S^0 I^t (GDP^t - GDP^0) - \frac{2}{3} S^t I^0 (GDP^t - GDP^0)$$
$$+ \frac{2}{3} S^0 I^0 (GDP^t - GDP^0)$$

$$= I^t S^0 GDP^0 - I^0 S^0 GDP^0 + \frac{1}{2} S^t I^t GDP^0 - \frac{1}{2} S^0 I^t GDP^0 - \frac{1}{2} S^t I^0 GDP^0$$
$$+ \frac{1}{2} S^0 I^0 GDP^0 + \frac{1}{2} GDP^t I^t S^0 - \frac{1}{2} GDP^0 I^t S^0 - \frac{1}{2} GDP^t I^0 S^0 + \frac{1}{2} GDP^0 I^0 S^0$$
$$+ S^t I^0 GDP^0 - S^0 I^0 GDP^0 + \frac{1}{2} S^t I^t GDP^0 - \frac{1}{2} S^0 I^t GDP^0 - \frac{1}{2} S^t I^0 GDP^0$$
$$+ \frac{1}{2} S^0 I^0 GDP^0 + \frac{1}{2} S^t I^0 GDP^t - \frac{1}{2} S^t I^0 GDP^0 - \frac{1}{2} S^0 I^0 GDP^t + \frac{1}{2} S^0 I^0 GDP^0$$
$$+ \frac{2}{3} S^t I^t GDP^t - \frac{2}{3} S^t I^t GDP^0 - \frac{2}{3} S^0 I^t GDP^t + \frac{2}{3} S^0 I^t GDP^0 - \frac{2}{3} S^t I^0 GDP^t$$
$$+ \frac{2}{3} S^t I^0 GDP^0 + \frac{2}{3} S^0 I^0 GDP^t - \frac{2}{3} S^0 I^0 GDP^0$$

$$=\frac{1}{2}S^tI^tGSP^0+\frac{1}{2}GDP^tI^tS^0-\frac{1}{2}GDP^tI^0S^0+\frac{1}{2}S^tI^tGDP^0-\frac{1}{2}S^0I^tGDP^0$$
$$+\frac{1}{2}S^tI^0GDP^t-\frac{1}{2}S^tI^0GDP^0-\frac{1}{2}S^0I^0GDP^t+\frac{2}{3}S^tI^tGDP^t-\frac{2}{3}S^tI^tGDP^0$$
$$-\frac{2}{3}S^0I^tGDP^t+\frac{2}{3}S^0I^tGDP^0-\frac{2}{3}S^tI^0GDP^t+\frac{2}{3}S^tI^0GDP^0+\frac{2}{3}S^0I^0GDP^t$$
$$-\frac{2}{3}S^0I^0GDP^0$$

$$=\frac{1}{3}S^tI^tGDP^0-\frac{1}{6}GDP^tI^tS^0-\frac{1}{3}GDP^tI^0S^0+\frac{1}{6}S^0I^tGDP^0-\frac{1}{6}S^tI^0GDP^t$$
$$+\frac{1}{6}S^tI^0GDP^0+\frac{2}{3}S^tI^tGDP^t-\frac{2}{3}S^0I^0GDP^0$$
$$=\frac{1}{3}\frac{E^tS^tGDP^0}{Q^t}-\frac{1}{6}\frac{E^tS^0GDP^t}{Q^t}-\frac{1}{3}\frac{E^0S^0GDP^t}{Q^0}+\frac{1}{6}\frac{E^tS^0GDP^0}{Q^t}$$
$$-\frac{1}{6}\frac{E^0S^tGDP^t}{Q^0}+\frac{1}{6}\frac{E^0S^tGDP^0}{Q^0}+\frac{2}{3}\frac{E^tS^tGDP^t}{Q^t}-\frac{2}{3}\frac{E^0S^0GDP^0}{Q^0}$$

$$=\frac{1}{3}\frac{E^tQ^tGDP^0}{Q^tGDP^t}-\frac{1}{6}\frac{E^tQ^0GDP^t}{Q^tGDP^0}-\frac{1}{3}\frac{E^0Q^0GDP^t}{Q^0GDP^0}+\frac{1}{6}\frac{E^tQ^0GDP^0}{Q^tGDP^0}$$
$$-\frac{1}{6}\frac{E^0Q^tGDP^t}{Q^0GDP^t}+\frac{1}{6}\frac{E^0Q^tGDP^0}{Q^0GDP^t}+\frac{2}{3}\frac{E^tQ^tGDP^t}{Q^tGDP^t}-\frac{2}{3}\frac{E^0Q^0GDP^0}{Q^0GDP^0}$$

$$=\frac{1}{3}\frac{E^tGDP^0}{GDP^t}-\frac{1}{6}\frac{E^tQ^0GDP^t}{Q^tGDP^0}-\frac{1}{3}\frac{E^0GDP^t}{GDP^0}+\frac{1}{6}\frac{E^tQ^0}{Q^t}-\frac{1}{6}\frac{E^0Q^t}{Q^0}$$
$$+\frac{1}{6}\frac{E^0Q^tGDP^0}{Q^0GDP^t}+\frac{2}{3}E^t-\frac{2}{3}E^0 \qquad (2.27)$$

จากสมการที่ (2.27) ดังนั้นการประหยัดพลังงานในสาขาเหมืองแร่ สาขาการก่อสร้าง และสาขาอุตสาหกรรมการผลิต สามารถเขียนได้เป็น

$$\psi_1=\frac{1}{3}\frac{E_1^tGDP^0}{GDP^t}-\frac{1}{6}\frac{E_1^tQ_1^0GDP^t}{Q_1^tGDP^0}-\frac{1}{3}\frac{E_1^0GDP^t}{GDP^0}+\frac{1}{6}\frac{E_1^tQ_1^0}{Q_1^t}-\frac{1}{6}\frac{E_1^0Q_1^t}{Q_1^0}$$
$$+\frac{1}{6}\frac{E_1^0Q_1^tGDP^0}{Q_1^0GDP^t}+\frac{2}{3}E_1^t-\frac{2}{3}E_1^0 \qquad (2.28)$$

$$\psi_2 = \frac{1}{3}\frac{E_2^t GDP^0}{GDP^t} - \frac{1}{6}\frac{E_2^t Q_2^0 GDP^t}{Q_2^t GDP^0} - \frac{1}{3}\frac{E_2^0 GDP^t}{GDP^0} + \frac{1}{6}\frac{E_2^t Q_2^0}{Q_2^t} - \frac{1}{6}\frac{E_2^0 Q_2^t}{Q_2^0} + \frac{1}{6}\frac{E_2^0 Q_2^t GDP^0}{Q_2^0 GDP^t} + \frac{2}{3}E_2^t - \frac{2}{3}E_2^0 \quad (2.29)$$

$$\psi_3 = \frac{1}{3}\frac{E_3^t GDP^0}{GDP^t} - \frac{1}{6}\frac{E_3^t Q_3^0 GDP^t}{Q_3^t GDP^0} - \frac{1}{3}\frac{E_3^0 GDP^t}{GDP^0} + \frac{1}{6}\frac{E_3^t Q_3^0}{Q_3^t} - \frac{1}{6}\frac{E_3^0 Q_3^t}{Q_3^0} + \frac{1}{6}\frac{E_3^0 Q_3^t GDP^0}{Q_3^0 GDP^t} + \frac{2}{3}E_3^t - \frac{2}{3}E_3^0 \quad (2.30)$$

เนื่องจากผลิตภัณฑ์มวลรวมในภาคอุตสาหกรรมในเวลาใดๆ (t) คือ ผลรวมของผลิตภัณฑ์มวลรวมของแต่ละสาขาอุตสาหกรรมในเวลาใดๆ (t) คือ สาขาเหมืองแร่ (Q_1) สาขาการก่อสร้าง (Q_2) และสาขาอุตสาหกรรมการผลิต (Q_3) ดังนั้นจึงสามารถเขียนได้เป็น

$$GDP^t = Q_1^t + Q_2^t + Q_3^t \quad (2.31)$$

แทนสมการที่ (2.31) ลงในสมการที่ (2.28) (2.29) และ (2.30) จะได้เป็น

$$\psi_1 = \frac{1}{3}\frac{E_1^t GDP^0}{(Q_1^t + Q_2^t + Q_3^t)} - \frac{1}{6}\frac{E_1^t Q_1^0 (Q_1^t + Q_2^t + Q_3^t)}{Q_1^t GDP^0} - \frac{1}{3}\frac{E_1^0 (Q_1^t + Q_2^t + Q_3^t)}{GDP^0} + \frac{1}{6}\frac{E_1^t Q_1^0}{Q_1^t} - \frac{1}{6}\frac{E_1^0 Q_1^t}{Q_1^0} + \frac{1}{6}\frac{E_1^0 Q_1^t GDP^0}{Q_1^0 (Q_1^t + Q_2^t + Q_3^t)} + \frac{2}{3}E_1^t - \frac{2}{3}E_1^0 \quad (2.32)$$

$$\psi_2 = \frac{1}{3}\frac{E_2^t GDP^0}{(Q_1^t + Q_2^t + Q_3^t)} - \frac{1}{6}\frac{E_2^t Q_2^0 (Q_1^t + Q_2^t + Q_3^t)}{Q_2^t GDP^0} - \frac{1}{3}\frac{E_2^0 (Q_1^t + Q_2^t + Q_3^t)}{GDP^0} + \frac{1}{6}\frac{E_2^t Q_2^0}{Q_2^t} - \frac{1}{6}\frac{E_2^0 Q_2^t}{Q_2^0} + \frac{1}{6}\frac{E_2^0 Q_2^t GDP^0}{Q_2^0 (Q_1^t + Q_2^t + Q_3^t)} + \frac{2}{3}E_2^t - \frac{2}{3}E_2^0 \quad (2.33)$$

$$\psi_3 = \frac{1}{3}\frac{E_3^t GDP^0}{(Q_1^t + Q_2^t + Q_3^t)} - \frac{1}{6}\frac{E_3^t Q_3^0 (Q_1^t + Q_2^t + Q_3^t)}{Q_3^t GDP^0} - \frac{1}{3}\frac{E_3^0 (Q_1^t + Q_2^t + Q_3^t)}{GDP^0} + \frac{1}{6}\frac{E_3^t Q_3^0}{Q_3^t} - \frac{1}{6}\frac{E_3^0 Q_3^t}{Q_3^0} + \frac{1}{6}\frac{E_3^0 Q_3^t GDP^0}{Q_3^0 (Q_1^t + Q_2^t + Q_3^t)} + \frac{2}{3}E_3^t - \frac{2}{3}E_3^0 \quad (2.34)$$

$$\psi_1 = f(E_1^t, Q_1^t, Q_2^t, Q_3^t) \quad (2.35)$$

$$\psi_2 = f(E_2^t, Q_1^t, Q_2^t, Q_3^t) \quad (2.36)$$

$$\psi_3 = f(E_3^t, Q_1^t, Q_2^t, Q_3^t) \quad (2.37)$$

ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงการประหยัดพลังงานในแต่ละสาขาอุตสาหกรรมสามารถเขียนได้เป็น

$$d\psi_1 = \frac{\partial \psi_1}{\partial E_1^t} dE_1^t + \frac{\partial \psi_1}{\partial Q_1^t} dQ_1^t + \frac{\partial \psi_1}{\partial Q_2^t} dQ_2^t + \frac{\partial \psi_1}{\partial Q_3^t} dQ_3^t \quad (2.38)$$

$$d\psi_2 = \frac{\partial \psi_2}{\partial E_2^t} dE_2^t + \frac{\partial \psi_2}{\partial Q_1^t} dQ_1^t + \frac{\partial \psi_2}{\partial Q_2^t} dQ_2^t + \frac{\partial \psi_2}{\partial Q_3^t} dQ_3^t \quad (2.39)$$

$$d\psi_3 = \frac{\partial \psi_3}{\partial E_3^t} dE_3^t + \frac{\partial \psi_3}{\partial Q_1^t} dQ_1^t + \frac{\partial \psi_3}{\partial Q_2^t} dQ_2^t + \frac{\partial \psi_3}{\partial Q_3^t} dQ_3^t \quad (2.40)$$

จากสมการที่ (2.32) และ (2.38) สามารถหาการเปลี่ยนแปลงทั้งหมดในสาขาเหมืองแร่ได้ดังนี้

$$\frac{\partial \psi_1}{\partial E_1^t} = \frac{1}{3}\frac{GDP^0}{(Q_1^t + Q_2^t + Q_3^t)} - \frac{1}{6}\frac{Q_1^0 (Q_1^t + Q_2^t + Q_3^t)}{Q_1^t GDP^0} + \frac{1}{6}\frac{Q_1^0}{Q_1^t} + \frac{2}{3} \quad (2.41)$$

$$\frac{\partial \psi_1}{\partial Q_1^t} = -\frac{1}{3}\frac{E_1^t GDP^0}{(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)^2} - \frac{1}{6}\frac{E_1^t Q_1^0}{GDP^0}\left(\frac{Q_1^t-(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)}{(Q_1^t)^2}\right) - \frac{1}{3}\frac{E_1^0}{GDP^0}$$
$$-\frac{1}{6}\frac{E_1^t Q_1^0}{(Q_1^t)^2} - \frac{1}{6}\frac{E_1^0}{Q_1^0} + \frac{1}{6}\frac{E_1^0 GDP^0}{Q_1^0}\left(\frac{(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)-Q_1^t}{(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)^2}\right)$$

$$= -\frac{1}{3}\frac{E_1^t GDP^0}{(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)^2} + \frac{1}{6}\frac{E_1^t Q_1^0}{GDP^0}\left(\frac{Q_2^t+Q_3^t}{(Q_1^t)^2}\right) - \frac{1}{3}\frac{E_1^0}{GDP^0}$$
$$-\frac{1}{6}\frac{E_1^t Q_1^0}{(Q_1^t)^2} - \frac{1}{6}\frac{E_1^0}{Q_1^0} + \frac{1}{6}\frac{E_1^0 GDP^0}{Q_1^0}\left(\frac{Q_2^t+Q_3^t}{(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)^2}\right) \quad (2.42)$$

$$\frac{\partial \psi_1}{\partial Q_2^t} = -\frac{1}{3}\frac{E_1^t GDP^0}{(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)^2} - \frac{1}{6}\frac{E_1^t Q_1^0}{Q_1^t GDP^0} - \frac{1}{3}\frac{E_1^0}{GDP^0} -$$
$$\frac{1}{6}\frac{E_1^0 Q_1^t GDP^0}{Q_1^0(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)^2} \quad (2.43)$$

$$\frac{\partial \psi_1}{\partial Q_3^t} = -\frac{1}{3}\frac{E_1^t GDP^0}{(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)^2} - \frac{1}{6}\frac{E_1^t Q_1^0}{Q_1^t GDP^0} - \frac{1}{3}\frac{E_1^0}{GDP^0}$$
$$-\frac{1}{6}\frac{E_1^0 Q_1^t GDP^0}{Q_1^0(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)^2} \quad (2.44)$$

แทนสมการที่ (2.41) ถึงสมการที่ (2.44) ลงในสมการ (2.38) ฉะนั้นการเปลี่ยนแปลงการประหยัดพลังงานทั้งหมดในสาขาเหมืองแร่สามารถเขียนได้เป็น

$$d\psi_1 = \left(\frac{1}{3}\frac{GDP^0}{(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)} - \frac{1}{6}\frac{Q_1^0(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)}{Q_1^t GDP^0} + \frac{1}{6}\frac{Q_1^0}{Q_1^t} + \frac{2}{3}\right)dE_1^t +$$
$$\left(-\frac{1}{3}\frac{E_1^t GDP^0}{(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)^2} + \frac{1}{6}\frac{E_1^t Q_1^0}{GDP^0}\left(\frac{Q_2^t+Q_3^t}{(Q_1^t)^2}\right) - \frac{1}{3}\frac{E_1^0}{GDP^0} - \frac{1}{6}\frac{E_1^t Q_1^0}{(Q_1^t)^2}\right.$$
$$\left. -\frac{1}{6}\frac{E_1^0}{Q_1^0} + \frac{1}{6}\frac{E_1^0 GDP^0}{Q_1^0}\left(\frac{Q_2^t+Q_3^t}{(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)^2}\right)\right)dQ_1^t +$$
$$\left(-\frac{1}{3}\frac{E_1^t GDP^0}{(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)^2} - \frac{1}{6}\frac{E_1^t Q_1^0}{Q_1^t GDP^0} - \frac{1}{3}\frac{E_1^0}{GDP^0} - \frac{1}{6}\frac{E_1^0 Q_1^t GDP^0}{Q_1^0(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)^2}\right)dQ_2^t +$$
$$\left(-\frac{1}{3}\frac{E_1^t GDP^0}{(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)^2} - \frac{1}{6}\frac{E_1^t Q_1^0}{Q_1^t GDP^0} - \frac{1}{3}\frac{E_1^0}{GDP^0} - \frac{1}{6}\frac{E_1^0 Q_1^t GDP^0}{Q_1^0(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)^2}\right)dQ_3^t \quad (2.45)$$

ในทำนองเดียวกัน การประหยัดพลังงานในสาขาการก่อสร้างและสาขาอุตสาหกรรมการผลิต สามารถเขียนได้เป็น สมการ (2.46) และ (2.47) ตามลำดับ

$$
\begin{aligned}
d\psi_2 = &\left(\frac{1}{3}\frac{GDP^0}{(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)} - \frac{1}{6}\frac{Q_2^0(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)}{Q_2^t GDP^0} + \frac{1}{6}\frac{Q_2^0}{Q_2^t} + \frac{2}{3}\right)dE_2^t + \\
&\left(-\frac{1}{3}\frac{E_2^t GDP^0}{(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)^2} - \frac{1}{6}\frac{E_2^t Q_2^0}{Q_2^t GDP^0} - \frac{1}{3}\frac{E_2^0}{GDP^0} - \frac{1}{6}\frac{E_2^0 Q_2^t GDP^0}{Q_2^0(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)^2}\right)dQ_1^t + \\
&\left(\begin{aligned}
&-\frac{1}{3}\frac{E_2^t GDP^0}{(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)^2} + \frac{1}{6}\frac{E_2^t Q_2^0}{GDP^0}\left(\frac{Q_1^t+Q_3^t}{(Q_2^t)^2}\right) - \frac{1}{3}\frac{E_2^0}{GDP^0} - \frac{1}{6}\frac{E_2^t Q_2^0}{(Q_2^t)^2} \\
&-\frac{1}{6}\frac{E_2^0}{Q_2^0} + \frac{1}{6}\frac{E_2^0 GDP^0}{Q_2^0}\left(\frac{Q_1^t+Q_3^t}{(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)^2}\right)
\end{aligned}\right)dQ_2^t + \\
&\left(-\frac{1}{3}\frac{E_2^t GDP^0}{(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)^2} - \frac{1}{6}\frac{E_2^t Q_2^0}{Q_2^t GDP^0} - \frac{1}{3}\frac{E_2^0}{GDP^0} - \frac{1}{6}\frac{E_2^0 Q_2^t GDP^0}{Q_2^0(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)^2}\right)dQ_3^t
\end{aligned}
\tag{2.46}
$$

$$
\begin{aligned}
d\psi_3 = &\left(\frac{1}{3}\frac{GDP^0}{(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)} - \frac{1}{6}\frac{Q_3^0(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)}{Q_3^t GDP^0} + \frac{1}{6}\frac{Q_3^0}{Q_3^t} + \frac{2}{3}\right)dE_3^t + \\
&\left(-\frac{1}{3}\frac{E_3^t GDP^0}{(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)^2} - \frac{1}{6}\frac{E_3^t Q_3^0}{Q_3^t GDP^0} - \frac{1}{3}\frac{E_3^0}{GDP^0} - \frac{1}{6}\frac{E_3^0 Q_3^t GDP^0}{Q_3^0(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)^2}\right)dQ_1^t + \\
&\left(-\frac{1}{3}\frac{E_3^t GDP^0}{(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)^2} - \frac{1}{6}\frac{E_3^t Q_3^0}{Q_3^t GDP^0} - \frac{1}{3}\frac{E_3^0}{GDP^0} - \frac{1}{6}\frac{E_3^0 Q_3^t GDP^0}{Q_3^0(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)^2}\right)dQ_2^t + \\
&\left(\begin{aligned}
&-\frac{1}{3}\frac{E_3^t GDP^0}{(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)^2} + \frac{1}{6}\frac{E_3^t Q_3^0}{GDP^0}\left(\frac{Q_1^t+Q_2^t}{(Q_3^t)^2}\right) - \frac{1}{3}\frac{E_3^0}{GDP^0} - \frac{1}{6}\frac{E_3^t Q_3^0}{(Q_3^t)^2} - \frac{1}{6}\frac{E_3^0}{Q_3^0} + \\
&\frac{1}{6}\frac{E_3^0 GDP^0}{Q_3^0}\left(\frac{Q_1^t+Q_2^t}{(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)^2}\right)
\end{aligned}\right)dQ_3^t
\end{aligned}
\tag{2.47}
$$

แทนสมการที่ (2.45) ถึงสมการที่ (2.47) ลงในสมการที่ (2.26) ก็จะสามารถหาการเปลี่ยนแปลงการประหยัดพลังงานทั้งหมดในภาคอุตสาหกรรมได้

2.1.4 การวิเคราะห์ความอ่อนไหวของการประหยัดพลังงานแบบ 2 ตัวแปร

จากสมการที่ (2.23) การประหยัดพลังงานในแต่ละสาขาอุตสาหกรรมจะมีสูตรการคำนวณที่เหมือนกัน เพราะฉะนั้นจึงสามารถกระจายสูตรการประหยัดพลังงานในสาขาอุตสาหกรรมใดๆ (ψ_i) ได้ดังต่อไปนี้

$$\psi_i = GDP^0 \Delta I + \frac{1}{2}\Delta I \Delta GDP$$

$$= GDP^0 (I^t - I^0) + \frac{1}{2}(I^t - I^0)(GDP^t - GDP^0)$$

$$= GDP^0 I^t - GDP^0 I^0 + \frac{1}{2}(I^t GDP^t - I^t GDP^0 - I^0 GDP^t + I^0 GDP^0)$$

$$= GDP^0 \frac{E^t}{GDP^t} - GDP^0 \frac{E^0}{GDP^0} + \frac{1}{2} GDP^t \frac{E^t}{GDP^t} - \frac{1}{2} GDP^0 \frac{E^t}{GDP^t}$$
$$- \frac{1}{2} GDP^t \frac{E^0}{GDP^0} + \frac{1}{2} GDP^0 \frac{E^0}{GDP^0}$$

$$= GDP^0 \frac{E^t}{GDP^t} - E^0 + \frac{1}{2}E^t - \frac{1}{2} GDP^0 \frac{E^t}{GDP^t} - \frac{1}{2} GDP^t \frac{E^0}{GDP^0} + \frac{1}{2}E^0$$

$$= \frac{1}{2} GDP^0 \frac{E^t}{GDP^t} - \frac{1}{2}E^0 + \frac{1}{2}E^t - \frac{1}{2} GDP^t \frac{E^0}{GDP^0}$$

$$\psi_i = \frac{1}{2}\frac{GDP^0 E^t}{GDP^t} - \frac{1}{2}E^0 + \frac{1}{2}E^t - \frac{1}{2}\frac{GDP^t E^0}{GDP^0} \qquad (2.48)$$

จากสมการที่ (2.48) การประหยัดพลังงานในสาขาเหมืองแร่ สาขาการก่อสร้าง และสาขาอุตสาหกรรมการผลิต สามารถเขียนได้เป็น

$$\psi_1 = \frac{1}{2}\frac{GDP^0 E_1^t}{GDP^t} - \frac{1}{2}E_1^0 + \frac{1}{2}E_1^t - \frac{1}{2}\frac{GDP^t E_1^0}{GDP^0} \qquad (2.49)$$

$$\psi_2 = \frac{1}{2}\frac{GDP^0 E_2^t}{GDP^t} - \frac{1}{2}E_2^0 + \frac{1}{2}E_2^t - \frac{1}{2}\frac{GDP^t E_2^0}{GDP^0} \tag{2.50}$$

$$\psi_3 = \frac{1}{2}\frac{GDP^0 E_3^t}{GDP^t} - \frac{1}{2}E_3^0 + \frac{1}{2}E_3^t - \frac{1}{2}\frac{GDP^t E_3^0}{GDP^0} \tag{2.51}$$

$$\psi_1 = f(E_1^t, GDP^t) \tag{2.52}$$

$$\psi_2 = f(E_2^t, GDP^t) \tag{2.53}$$

$$\psi_3 = f(E_3^t, GDP^t) \tag{2.54}$$

ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงทั้งหมดของการประหยัดพลังงาน ในแต่ละสาขาอุตสาหกรรมสามารถเขียนได้เป็น

$$d\psi_1 = \frac{\partial \psi_1}{\partial E_1^t} dE_1^t + \frac{\partial \psi_1}{\partial GDP^t} dGDP^t \tag{2.55}$$

$$d\psi_2 = \frac{\partial \psi_2}{\partial E_2^t} dE_2^t + \frac{\partial \psi_2}{\partial GDP^t} dGDP^t \tag{2.56}$$

$$d\psi_3 = \frac{\partial \psi_3}{\partial E_3^t} dE_3^t + \frac{\partial \psi_3}{\partial GDP^t} dGDP^t \tag{2.57}$$

จากสมการที่ (2.49) และ (2.55) สามารถหาการเปลี่ยนแปลงการประหยัดพลังงานทั้งหมดในสาขาเหมืองแร่ได้ดังนี้

$$\frac{\partial \psi_1}{\partial E_1^t} = \frac{1}{2}\frac{GDP^0}{GDP^t} + \frac{1}{2} \tag{2.58}$$

$$\frac{\partial \psi_1}{\partial GDP^t} = -\frac{1}{2}\frac{GDP^0 E_1^t}{(GDP^t)^2} - \frac{1}{2}\frac{E_1^0}{GDP^0} \tag{2.59}$$

แทนสมการที่ (2.58) และ (2.59) ลงในสมการ (2.55) ฉะนั้นการเปลี่ยนแปลงการประหยัดพลังงานทั้งหมดในสาขาเหมืองแร่สามารถเขียนได้เป็น

$$d\psi_1 = \left(\frac{1}{2}\frac{GDP^0}{GDP^t} + \frac{1}{2}\right)dE_1^t + \left(-\frac{1}{2}\frac{GDP^0 E_1^t}{(GDP^t)^2} - \frac{1}{2}\frac{E_1^0}{GDP^0}\right)dGDP^t \tag{2.60}$$

เช่นเดียวกัน การเปลี่ยนแปลงการประหยัดพลังงานทั้งหมดในสาขาการก่อสร้างและสาขาอุตสาหกรรมการผลิตสามารถหาได้จากสมการที่ (2.61) และ (2.62)

$$d\psi_2 = \left(\frac{1}{2}\frac{GDP^0}{GDP^t} + \frac{1}{2}\right)dE_2^t + \left(-\frac{1}{2}\frac{GDP^0 E_2^t}{(GDP^t)^2} - \frac{1}{2}\frac{E_2^0}{GDP^0}\right)dGDP^t \tag{2.61}$$

$$d\psi_3 = \left(\frac{1}{2}\frac{GDP^0}{GDP^t} + \frac{1}{2}\right)dE_3^t + \left(-\frac{1}{2}\frac{GDP^0 E_3^t}{(GDP^t)^2} - \frac{1}{2}\frac{E_3^0}{GDP^0}\right)dGDP^t \tag{2.62}$$

แทนสมการที่ (2.60) ถึงสมการที่ (2.62) ลงในสมการที่ (2.26) ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงการประหยัดพลังงานทั้งหมดในภาคอุตสาหกรรมสามารถเขียนได้เป็น

$$\begin{aligned} d\psi = &\left(\frac{1}{2}\frac{GDP^0}{GDP^t} + \frac{1}{2}\right)dE_1^t + \left(-\frac{1}{2}\frac{GDP^0 E_1^t}{(GDP^t)^2} - \frac{1}{2}\frac{E_1^0}{GDP^0}\right)dGDP^t + \\ &\left(\frac{1}{2}\frac{GDP^0}{GDP^t} + \frac{1}{2}\right)dE_2^t + \left(-\frac{1}{2}\frac{GDP^0 E_2^t}{(GDP^t)^2} - \frac{1}{2}\frac{E_2^0}{GDP^0}\right)dGDP^t + \\ &\left(\frac{1}{2}\frac{GDP^0}{GDP^t} + \frac{1}{2}\right)dE_3^t + \left(-\frac{1}{2}\frac{GDP^0 E_3^t}{(GDP^t)^2} - \frac{1}{2}\frac{E_3^0}{GDP^0}\right)dGDP^t \end{aligned} \tag{2.63}$$

2.2 วิธีดำเนินการ

ในวิทยานิพนธ์นี้ ข้อมูลการใช้พลังงานจะได้จากกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน (Department of Alternative Energy Development and Efficiency, 2002) และกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน (Department of Energy Development and Promotion, 1996, 1999, 2000, 2001) ส่วนข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมจะได้จากสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (National Economic and Social Development Board, 2000, 2004) ซึ่งจะใช้ข้อมูลดังกล่าวในการคำนวณการประหยัดพลังงานในภาคอุตสาหกรรมของไทย โดยใช้ปี 2530 เป็นปีฐานเริ่มต้น ส่วนในปีอื่นๆจะใช้ปีก่อนหน้าเป็นปีฐาน

เพื่อศึกษาการประหยัดพลังงานในภาคอุตสาหกรรมของไทย และหาสาขาอุตสาหกรรมที่มีปัญหาในการประหยัดพลังงานในช่วงปี พ.ศ.2530 ถึงปี พ.ศ. 2545 โดยค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในภาคอุตสาหกรรม จะเป็นค่าคงที่ที่ราคาปี 2531 (1988) การศึกษาจะหาการประหยัดพลังงานในสาขาอุตสาหกรรมทั้งสามคือ สาขาเหมืองแร่ สาขาการก่อสร้าง และสาขาอุตสาหกรรมการผลิต และเนื่องจากกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน (Department of Alternative Energy Development and Efficiency, 2002) ได้แบ่งการใช้พลังงาน ในสาขาอุตสาหกรรมการผลิตออกเป็นสาขาย่อย (Figure 2.1) อีก 9 สาขาคือ

1.สาขาอาหารและเครื่องดื่ม (Food and Beverages)

2.สาขาสิ่งทอ (Textiles)

3.สาขาไม้และเครื่องเรือน (Wood and Furniture)

4.สาขากระดาษ (Paper)

5.สาขาเคมี (Chemical)

6.สาขาอโลหะ (Non-Metallic)

7.สาขาโลหะขั้นมูลฐาน (Basic Metal)

8.สาขาผลิตภัณฑ์โลหะ (Fabricated Metal)

9.สาขาอื่นๆ (จำแนกไม่ได้) (Others (Unclassified)

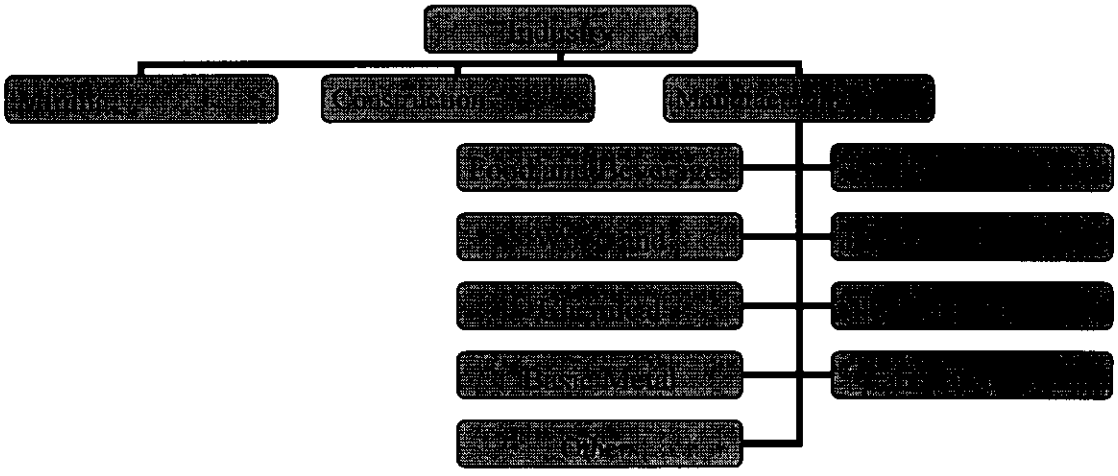

Figure 2.1 The sub-sectors of energy consumption in Thai industry

(Source: Department of Alternative Energy Development and Efficiency, 2002.)

2.2.1 ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานวิจัย

ขั้นตอนในการดำเนินงานวิจัยสามารถแสดงได้ดังใน Figure 2.2 โดยจะเริ่มจากการรวบรวมข้อมูล (data collection) ที่จะใช้เป็นค่าพื้นฐานในการคำนวน หลังจากนั้นจะทำการศึกษาวิธีการสลายแบบสมบูรณ์ (study of complete decomposition method) ต่อมาก็จะเป็นการสร้างแบบจำลองการประหยัดพลังงาน (construction of energy saving model) โดยจะทำการสร้างแบบจำลองการประหยัดพลังงานทั้งแบบ 2 และ 3 ตัวแปร หลังจากนั้นก็จะทำการสร้างแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ สำหรับการวิเคราะห์ความอ่อนไหวของการประหยัดพลังงาน (methematical model for sensitivity analysis) ต่อมาก็จะทำการประเมินการประหยัดพลังงาน (evaluation of energy saving) โดยจะประเมินการประหยัดพลังงานทั้ง 3 สาขาอุตสาหกรรม (Figure 2.1) หลังจากนั้นสาขาย่อยทั้ง 9 ของสาขาอุตสาหกรรมการผลิตก็จะได้รับการวิเคราะห์ เพื่อหาสาขาอุตสาหกรรมที่มีปัญหาในการอนุรักษ์พลังงาน ต่อมาก็จะเป็นการวิเคราะห์ความอ่อนไหวของการประหยัดพลังงาน (sensitivity analysis) เพื่อดูอิทธิพลของตัวแปรต่างๆที่มีผลต่อการประหยัดพลังงาน สุดท้ายก็จะเป็นการสรุปผล (conclusion) การประหยัดพลังงานในภาคอุตสาหกรรมของไทย

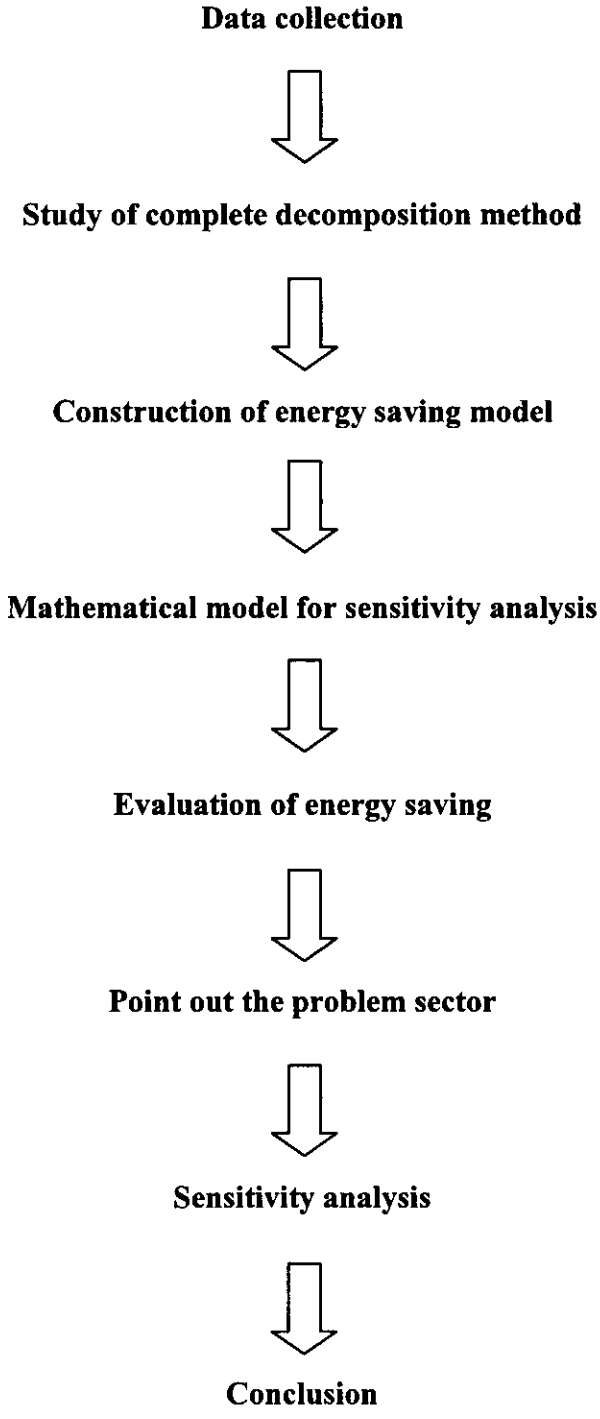

Figure 2.2 The research methodology

ซึ่งก็จะสามารถพิสูจน์การประหยัดพลังงานของภาคอุตสาหกรรมของไทย และสามารถหาสาขาอุตสาหกรรม และสาขาอุตสาหกรรมการผลิตย่อยที่มีปัญหาในการ

อนุรักษ์พลังงานในช่วงปี พ.ศ. 2530 ถึงปี พ.ศ. 2545 ได้ สำหรับขั้นตอนในการเขียนโปรแกรมการคำนวณการประหยัดพลังงาน และโปรแกรมการคำนวณการวิเคราะห์ความอ่อนไหวของการประหยัดพลังงาน จะแสดงใน Figure 2.3 และ 2.4 ตามลำดับ

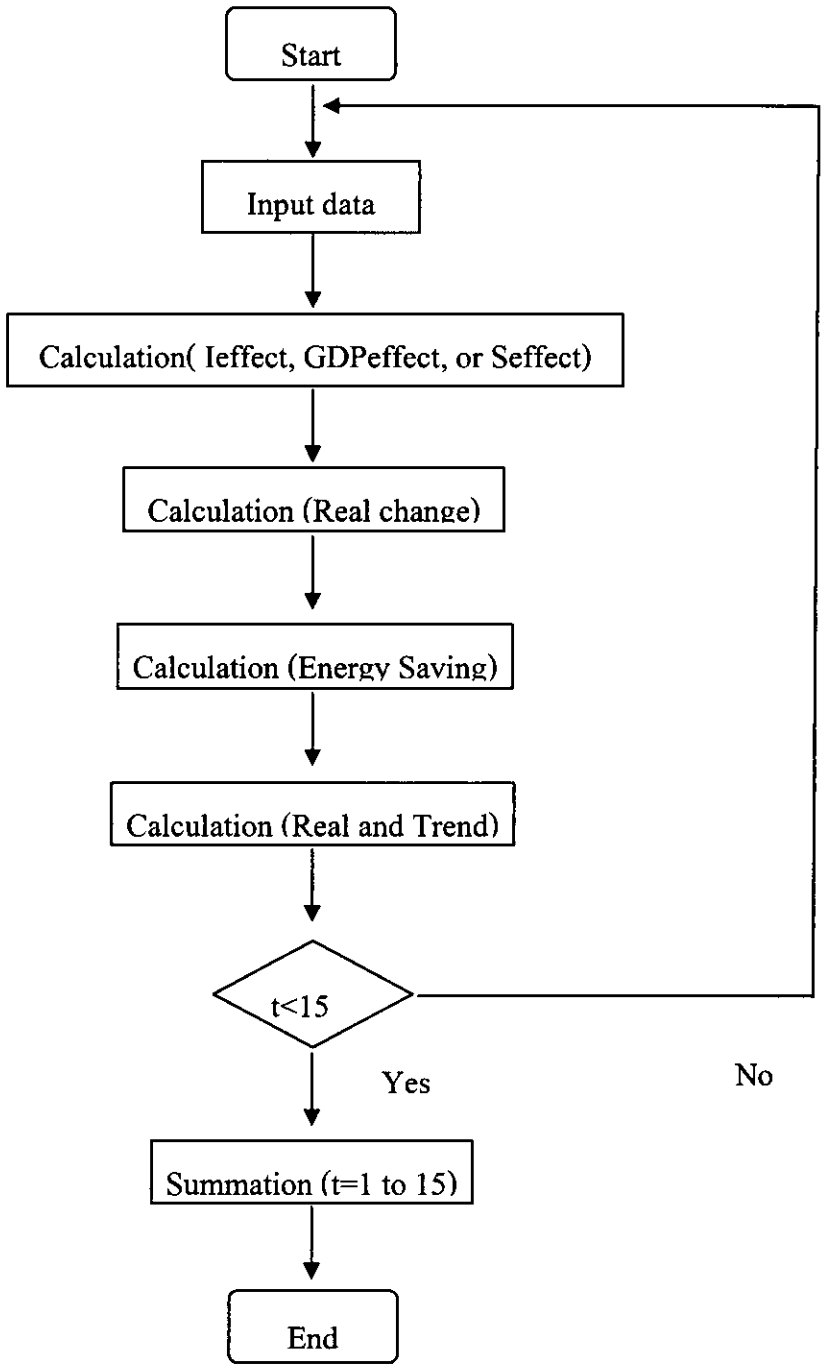

Figure 2.3 The flow chart of energy saving programming

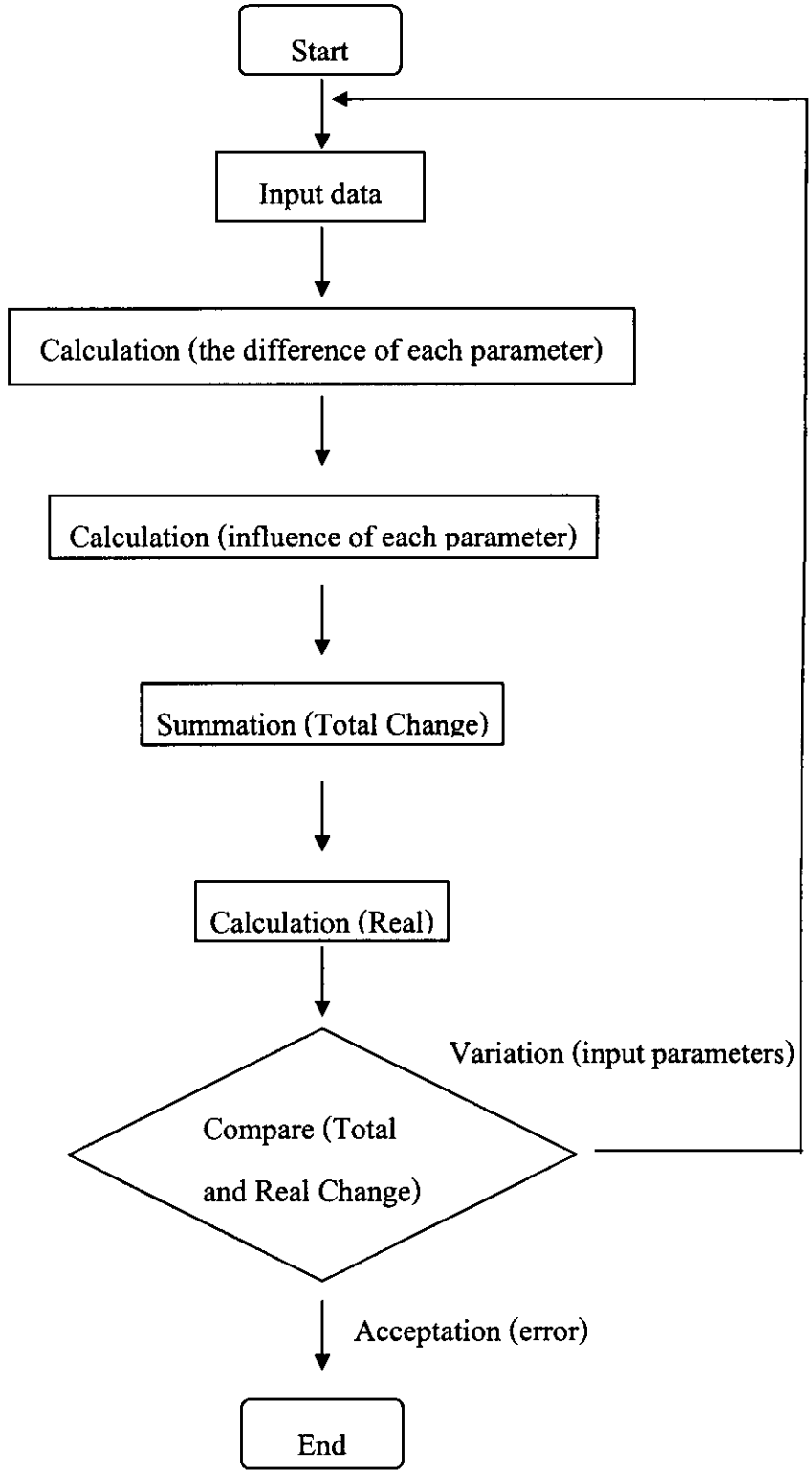

Figure 2.4 The flow chart of sensitivity analysis programming

2.3 วิเคราะห์ความถูกต้องของเครื่องมือ

ความถูกต้องของการคำนวณขึ้นกับการวิเคราะห์สูตร และความถูกต้องในการเขียนโปรแกรมการคำนวณ ความถูกต้องประการแรกพิสูจน์ได้จากหลักคณิตศาสตร์ แต่ความถูกต้องประการหลัง ต้องพิสูจน์จากการเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงจากสมการเริ่มต้นกับการเปลี่ยนแปลงจากสมการสุดท้ายที่คำนวณด้วยโปรแกรมที่เขียนขึ้น สมการเริ่มต้นคือสมการที่ (2.16) และ (2.23) ส่วนสมการสุดท้ายคือสมการ (2.45) (2.46) (2.47 สำหรับการวิเคราะห์แบบ 3 ตัวแปร และสมการที่ (2.63) สำหรับการวิเคราะห์แบบ 2 ตัวแปร

จากสมการที่ (2.48) จะเห็นได้ว่าถ้า E^t และ GDP^t เพิ่มขึ้นหรือลดลงในอัตราที่เท่ากัน เช่น $0.1E^t$ และ $0.1GDP^t$ สมการที่ (2.48) จะกลายเป็นการเปลี่ยนแปลงแบบเส้นตรง เพราะอัตราการเปลี่ยนแปลงที่เท่ากัน จะทำให้สัมประสิทธิ์ของอัตราการเปลี่ยนแปลงตัดกันได้ ดังนั้นจะทำให้ผลของการคำนวณโดยใช้สมการเริ่มต้นคือ (2.23) จะเท่ากับผลของการคำนวณในสมการสุดท้ายคือ (2.63) สำหรับการวิเคราะห์แบบ 2 ตัวแปร เนื่องจากสูตรการคำนวณการประหยัดพลังงานในแต่ละสาขาอุตสาหรรมมีสูตรที่คล้ายกัน ดังนั้นเพื่อความกระชับจะพิสูจน์เพียงแค่ในสาขาเหมืองแร่สาขาเดียวเท่านั้น ซึ่งจะมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.3.1 หาโดยใช้สมการเริ่มต้น สำหรับแบบจำลองแบบ 2 ตัวแปร

เมื่อค่าตัวแปรพื้นฐานเปลี่ยนจากจุดเริ่มต้นไปเป็นดังต่อไปนี้

$E_1^t \rightarrow 0.1E_1^t$ และ $GDP^t \rightarrow 0.1GDP^t$ ดังนั้นสมการที่ (2.49) จะได้เป็น

$$\psi_1^0 = \frac{1}{2}\frac{GDP^0 E_1^t}{GDP^t} - \frac{1}{2}E_1^0 + \frac{1}{2}E_1^t - \frac{1}{2}\frac{GDP^t E_1^0}{GDP^0} \qquad (2.64)$$

$$\psi_1^t = \frac{1}{2}\frac{GDP^0(0.1E_1^t)}{(0.1GDP^t)} - \frac{1}{2}E_1^0 + \frac{1}{2}(0.1E_1^t) - \frac{1}{2}\frac{(0.1GDP^t)E_1^0}{GDP^0}$$

$$= \frac{1}{2}\frac{GDP^0 E_1^t}{GDP^t} - \frac{1}{2}E_1^0 + \frac{1}{2}(0.1E_1^t) - \frac{1}{2}\frac{(0.1GDP^t)E_1^0}{GDP^0} \qquad (2.65)$$

การเปลี่ยนแปลงการประหยัดพลังงานคือ สมการที่ (2.65) ลบด้วยสมการที่ (2.64) ดังนั้นจะได้คำตอบจากการคิดโดยสมการเริ่มต้นดังในสมการที่ (2.66)

$$\Delta\psi_1 = -\frac{0.9E_1^t}{2} + \frac{0.9GDP^t E_1^0}{2GDP^0} \qquad (2.66)$$

2.3.2 หาโดยใช้สมการสุดท้าย สำหรับแบบจำลองแบบ 2 ตัวแปร

โดยจะกำหนดการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรพื้นฐานเหมือนกับการคำนวณโดยใช้สมการเริ่มต้น ดังในหัวข้อ 2.3.1. ดังนี้

$dE_1^t = 0.1E_1^t - E_1^t = -0.9E_1^t$ และ $dGDP^t = 0.1GDP^t - GDP^t = -0.9GDP^t$

แทนค่าลงในสมการที่ (2.60) จะได้เป็น

$$d\psi_1 = \left(\frac{1}{2}\frac{GDP^0}{GDP^t} + \frac{1}{2}\right)(-0.9E_1^t) + \left(-\frac{1}{2}\frac{GDP^0 E_1^t}{(GDP^t)^2} - \frac{1}{2}\frac{E_1^0}{GDP^0}\right)(-0.9GDP^t)$$

$$= -\frac{0.9GDP^0 E_1^t}{2GDP^t} - \frac{0.9E_1^t}{2} + \frac{0.9GDP^0 E_1^t GDP^t}{2(GDP^t)^2} + \frac{0.9E_1^0 GDP^t}{2GDP^0}$$

$$= -\frac{0.9GDP^0 E_1^t}{2GDP^t} + \frac{0.9GDP^0 E_1^t}{2GDP^t} - \frac{0.9E_1^t}{2} + \frac{0.9E_1^0 GDP^t}{2GDP^0}$$

$$= -\frac{0.9E_1^t}{2} + \frac{0.9GDP^t E_1^0}{2GDP^0} \qquad (2.67)$$

จะเห็นได้ว่าคำตอบที่คำนวณจากสมการเริ่มต้น (2.66) เท่ากับคำตอบที่ได้จากการคำนวณจากสมการสุดท้าย (2.67) ซึ่งเป็นข้อพิสูจน์ได้ว่า สมการสุดท้ายมีความถูกต้อง

(จากการ derive สูตร) ดังนั้นสามารถใช้วิธีดังกล่าว เพื่อใช้ในการทดสอบว่าการเขียนโปรแกรมการคำนวณโดยคอมพิวเตอร์ถูกต้องหรือไม่ได้

โดยกำหนดค่าตัวแปรพื้นฐานจากข้อมูลการใช้พลังงานและค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของปี 2544 เป็นปีฐาน และปี 2545 เป็นปีใดๆ โดยจะทำการเปลี่ยนแปลงค่าตัวแปรพื้นฐานให้เปลี่ยนแปลงลดลงเหลือร้อยละ 10 ของค่าเดิม ดังในเงื่อนไขในหัวข้อ 2.3.1 และ 2.3.2 เมื่อคำนวณโดยสมการเริ่มต้น (2.49) และ (2.66) จะได้ค่าการเปลี่ยนแปลงพลังงานเท่ากับ 2.93 ktoe ส่วนการใช้โปรแกรมการคำนวณโดยคอมพิวเตอร์จะได้ผลดังนี้

Table 2.1 Results of energy saving calculated by computer program of 2 dimensional model (mining sector).

Parameters	Influence of each parameter (ktoe)
E_1^t	92.29
GDP_1^t	-89.36
Total ψ_1	2.93

จะเห็นได้ว่าผลการคำนวณโดยใช้สมการเริ่มต้น เท่ากับการคำนวณโดยสมการสุดท้าย คือ 2.93 ktoe แต่การคำนวณโดยสมการสุดท้ายจะมีข้อดีตรงที่ จะสามารถอธิบายถึงอิทธิพลของตัวแปรพื้นฐานแต่ละตัว เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นและลดลงว่ามีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการประหยัดพลังงานมากน้อยเพียงใดได้ ดังนั้นจึงสามารถนำผลจากการคำนวณโดยสมการสุดท้าย ไปวิเคราะห์ความอ่อนไหวของการประหยัดพลังงานได้

2.3.3 หาโดยใช้สมการเริ่มต้น สำหรับแบบจำลองแบบ 3 ตัวแปร

เมื่อกำหนดค่าตัวแปรพื้นฐานเปลี่ยนแปลงไปจากจุดเริ่มต้นดังต่อไปนี้

$$E_1^t \rightarrow 0.1E_1^t$$

$$Q_3^t \to 0.1Q_3^t$$

แทนค่าลงในสมการที่ (2.32) จะได้เป็น

$$\psi_1^0 = \frac{1}{3}\frac{E_1^t GDP^0}{(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)} - \frac{1}{6}\frac{E_1^t Q_1^0 (Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)}{Q_1^t GDP^0} - \frac{1}{3}\frac{E_1^0 (Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)}{GDP^0} + \frac{1}{6}\frac{E_1^t Q_1^0}{Q_1^t} - \frac{1}{6}\frac{E_1^0 Q_1^t}{Q_1^0} + \frac{1}{6}\frac{E_1^0 Q_1^t GDP^0}{Q_1^0 (Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)} + \frac{2}{3}E_1^t - \frac{2}{3}E_1^0 \quad (2.68)$$

$$\psi_1^t = \frac{1}{3}\frac{0.1E_1^t GDP^0}{(0.1Q_1^t+0.1Q_2^t+0.1Q_3^t)} - \frac{1}{6}\frac{0.1E_1^t Q_1^0 (0.1Q_1^t+0.1Q_2^t+0.1Q_3^t)}{0.1Q_1^t GDP^0} - \frac{1}{3}\frac{E_1^0 (0.1Q_1^t+0.1Q_2^t+0.1Q_3^t)}{GDP^0} + \frac{1}{6}\frac{0.1E_1^t Q_1^0}{0.1Q_1^t} - \frac{1}{6}\frac{E_1^0 0.1Q_1^t}{Q_1^0} + \frac{1}{6}\frac{E_1^0 0.1Q_1^t GDP^0}{Q_1^0 (0.1Q_1^t+0.1Q_2^t+0.1Q_3^t)} + \frac{2}{3}(0.1E_1^t) - \frac{2}{3}E_1^0$$

$$= \frac{1}{3}\frac{E_1^t GDP^0}{(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)} - \frac{1}{6}\frac{0.1E_1^t Q_1^0 (Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)}{Q_1^t GDP^0} - \frac{1}{3}\frac{0.1E_1^0 (Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)}{GDP^0} + \frac{1}{6}\frac{E_1^t Q_1^0}{Q_1^t} - \frac{1}{6}\frac{0.1E_1^0 Q_1^t}{Q_1^0} + \frac{1}{6}\frac{E_1^0 Q_1^t GDP^0}{Q_1^0 (Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)} + \frac{2}{3}(0.1E_1^t) - \frac{2}{3}E_1^0 \quad (2.69)$$

การเปลี่ยนแปลงการประหยัดพลังงานคือ สมการที่ (2.69) ลบด้วยสมการที่ (2.68) ดังนั้นจะได้คำตอบจาการคำนวณโดยใช้สมการเริ่มต้นดังในสมการที่ (2.70)

$$\Delta\psi_1 = \frac{0.9E_1^t Q_1^0 (Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)}{6Q_1^t GDP^0} + \frac{0.9E_1^0 (Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)}{3GDP^0} + \frac{0.9E_1^0 Q_1^t}{6Q_1^0} - \frac{1.8E_1^t}{3} \quad (2.70)$$

2.3.4 หาโดยใช้สมการสุดท้าย สำหรับแบบจำลองแบบ 3 ตัวแปร

โดยแทนค่าตัวแปรพื้นฐานเช่นเดียวกับในหัวข้อ 2.3.3 ดังนี้

$$dE_1^t = 0.1E_1^t - E_1^t = -0.9E_1^t$$

$$dE_1^t = 0.1E_1^t - E_1^t = -0.9E_1^t$$

$$dQ_1^t = 0.1Q_1^t - Q_1^t = -0.9Q_1^t$$

$$dQ_2^t = 0.1Q_2^t - Q_2^t = -0.9Q_2^t$$

$$dQ_3^t = 0.1Q_3^t - Q_3^t = -0.9Q_3^t$$

แทนค่าลงในสมการที่ (2.45) จะได้เป็น

$$d\psi_1 = \left(\frac{1}{3}\frac{GDP^0}{(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)} - \frac{1}{6}\frac{Q_1^0(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)}{Q_1^tGDP^0} + \frac{1}{6}\frac{Q_1^0}{Q_1^t} + \frac{2}{3}\right)(-0.9E_1^t) +$$

$$\left(-\frac{1}{3}\frac{E_1^tGDP^0}{(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)^2} + \frac{1}{6}\frac{E_1^tQ_1^0}{GDP^0}\left(\frac{Q_2^t+Q_3^t}{(Q_1^t)^2}\right) - \frac{1}{3}\frac{E_1^0}{GDP^0} - \frac{1}{6}\frac{E_1^tQ_1^0}{(Q_1^t)^2} - \frac{1}{6}\frac{E_1^0}{Q_1^0} + \frac{1}{6}\frac{E_1^0GDP^0}{Q_1^0}\left(\frac{Q_2^t+Q_3^t}{(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)^2}\right)\right)(-0.9Q_1^t) +$$

$$\left(-\frac{1}{3}\frac{E_1^tGDP^0}{(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)^2} - \frac{1}{6}\frac{E_1^tQ_1^0}{Q_1^tGDP^0} - \frac{1}{3}\frac{E_1^0}{GDP^0} - \frac{1}{6}\frac{E_1^0Q_1^tGDP^0}{Q_1^0(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)^2}\right)(-0.9Q_2^t) +$$

$$\left(-\frac{1}{3}\frac{E_1^tGDP^0}{(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)^2} - \frac{1}{6}\frac{E_1^tQ_1^0}{Q_1^tGDP^0} - \frac{1}{3}\frac{E_1^0}{GDP^0} - \frac{1}{6}\frac{E_1^0Q_1^tGDP^0}{Q_1^0(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)^2}\right)(-0.9Q_3^t)$$

$$= \left(-\frac{0.9E_1^tGDP^0}{3(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)} + \frac{0.9E_1^tQ_1^0(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)}{6Q_1^tGDP^0} - \frac{0.9E_1^tQ_1^0}{6Q_1^t} - \frac{1.8E_1^t}{3}\right) +$$

$$\left(\frac{0.9Q_1^tE_1^tGDP^0}{3(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)^2} - \frac{0.9Q_1^tE_1^tQ_1^0(Q_2^t+Q_3^t)}{6GDP^0(Q_1^t)^2} + \frac{0.9Q_1^tE_1^0}{3GDP^0} + \frac{0.9Q_1^tE_1^tQ_1^0}{6(Q_1^t)^2} + \frac{0.9Q_1^tE_1^0}{6Q_1^0} - \frac{0.9Q_1^tE_1^0GDP^0(Q_2^t+Q_3^t)}{6Q_1^0(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)^2}\right) +$$

$$\left(\frac{0.9Q_2^tE_1^tGDP^0}{3(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)^2} + \frac{0.9Q_2^tE_1^tQ_1^0}{6Q_1^tGDP^0} + \frac{0.9Q_2^tE_1^0}{3GDP^0} + \frac{0.9Q_2^tE_1^0Q_1^tGDP^0}{6Q_1^0(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)^2}\right) +$$

$$\left(\frac{0.9Q_3^tE_1^tGDP^0}{3(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)^2} + \frac{0.9Q_3^tE_1^tQ_1^0}{6Q_1^tGDP^0} + \frac{0.9Q_3^tE_1^0}{3GDP^0} + \frac{0.9Q_3^tE_1^0Q_1^tGDP^0}{6Q_1^0(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)^2}\right)$$

$$=\left(-\frac{0.9E_1^tGDP^0}{3(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)}+\frac{0.9E_1^tQ_1^0(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)}{6Q_1^tGDP^0}-\frac{0.9E_1^tQ_1^0}{6Q_1^t}-\frac{1.8E_1^t}{3}\right)+$$
$$\left(\frac{0.9Q_1^tE_1^tGDP^0}{3(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)^2}-\frac{0.9E_1^tQ_1^0(Q_2^t+Q_3^t)}{6GDP^0Q_1^t}+\frac{0.9Q_1^tE_1^0}{3GDP^0}+\frac{0.9E_1^tQ_1^0}{6Q_1^t}+\right.$$
$$\left.\frac{0.9Q_1^tE_1^0}{6Q_1^0}-\frac{0.9Q_1^tE_1^0GDP^0(Q_2^t+Q_3^t)}{6Q_1^0(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)^2}\right)+$$
$$\left(\frac{0.9Q_2^tE_1^tGDP^0}{3(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)^2}+\frac{0.9Q_2^tE_1^tQ_1^0}{6Q_1^tGDP^0}+\frac{0.9Q_2^tE_1^0}{3GDP^0}+\frac{0.9Q_2^tE_1^0Q_1^tGDP^0}{6Q_1^0(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)^2}\right)+$$
$$\left(\frac{0.9Q_3^tE_1^tGDP^0}{3(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)^2}+\frac{0.9Q_3^tE_1^tQ_1^0}{6Q_1^tGDP^0}+\frac{0.9Q_3^tE_1^0}{3GDP^0}+\frac{0.9Q_3^tE_1^0Q_1^tGDP^0}{6Q_1^0(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)^2}\right)$$

$$=\left(\begin{array}{l}-\dfrac{0.9E_1^tGDP^0}{3(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)}+\\ \dfrac{0.9E_1^tQ_1^0(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)-0.9E_1^tQ_1^0(Q_2^t+Q_3^t)+0.9Q_2^tE_1^tQ_1^0+0.9Q_3^tE_1^tQ_1^0}{6Q_1^tGDP^0}-\dfrac{1.8E_1^t}{3}\end{array}\right)+$$
$$\left(\frac{0.9Q_1^tE_1^tGDP^0+0.9Q_2^tE_1^tGDP^0+0.9Q_3^tE_1^tGDP^0}{3(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)^2}+\frac{0.9Q_1^tE_1^0+0.9Q_2^tE_1^0+0.9Q_3^tE_1^0}{3GDP^0}+\right.$$
$$\left.\frac{0.9Q_1^tE_1^0}{6Q_1^0}-\frac{0.9Q_1^tE_1^0GDP^0(Q_2^t+Q_3^t)+0.9Q_2^tE_1^0Q_1^tGDP^0+0.9Q_3^tE_1^0Q_1^tGDP^0}{6Q_1^0(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)^2}\right)$$

$$=\left(\begin{array}{l}-\dfrac{0.9E_1^tGDP^0}{3(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)}+\dfrac{0.9E_1^tQ_1^0(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)}{6Q_1^tGDP^0}\\ -\dfrac{1.8E_1^t}{3}\end{array}\right)+$$
$$\left(\frac{0.9E_1^tGDP^0}{3(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)}+\frac{0.9Q_1^tE_1^0+0.9Q_2^tE_1^0+0.9Q_3^tE_1^0}{3GDP^0}+\right.$$
$$\left.\frac{0.9Q_1^tE_1^0}{6Q_1^0}\right)$$

$$=\left(\frac{0.9E_1^tQ_1^0(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)}{6Q_1^tGDP^0}-\frac{1.8E_1^t}{3}\right)+\left(\frac{0.9E_1^0(Q_1^t+Q_2^t+Q_3^t)}{3GDP^0}+\frac{0.9Q_1^tE_1^0}{6Q_1^0}\right) \quad (2.71)$$

จะเห็นได้ว่าคำตอบที่คำนวณจากสมการเริ่มต้น (2.70) เท่ากับคำตอบที่ได้จากการคำนวณจากสมการสุดท้าย (2.71) ซึ่งเป็นข้อพิสูจน์ได้ว่า สมการสุดท้ายมีความถูกต้อง ดังนั้นสามารถใช้วิธีดังกล่าว เพื่อใช้ในการทดสอบว่าการเขียนโปรแกรมการคำนวณโดยคอมพิวเตอร์ถูกต้องหรือไม่ได้

โดยกำหนดค่าตัวแปรพื้นฐานจากข้อมูลการใช้พลังงานและค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของปี 2544 เป็นปีฐาน และปี 2545 เป็นปีใดๆ โดยจะทำการเปลี่ยนแปลงค่าตัวแปรพื้นฐานให้เปลี่ยนแปลงลดลงเหลือร้อยละ 10 ของค่าเดิม ดังในเงื่อนไขในหัวข้อ 2.3.3 และ 2.3.4 เมื่อคำนวณโดยสมการเริ่มต้น (2.32) และ (2.70) จะได้ค่าการเปลี่ยนแปลงพลังงานเท่ากับ 2.95 ktoe ส่วนการใช้โปรแกรมการคำนวณโดยคอมพิวเตอร์จะได้ผลดังนี้

Table 2.2 Results of energy saving calculated by computer program of 3 dimensional model (mining sector).

Parameters	Influence of each parameter (ktoe)
E_1^t	92.33
Q_1^t	-4.79
Q_2^t	-5.38
Q_3^t	-79.21
Total ψ_1	2.95

จะเห็นได้ว่าผลการคำนวณโดยใช้สมการเริ่มต้น เท่ากับการคำนวณโดยสมการสุดท้าย คือ 2.95 ktoe

2.3.5 การวิเคราะห์โดยปัจจัยเริ่มต้น

ปัจจัยเริ่มต้นคือ I_{effect}, S_{effect}, และ GDP_{effect} เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของผลกระทบของปัจจัยเริ่มต้น จากสมการที่ (2.15) ดังนั้นสมการที่ (2.26) สามารถเขียนใหม่ได้เป็น

$$d\psi = dI_{effect,1} + dS_{effect,1} + dI_{effect,2} + dS_{effect,2} + dI_{effect,3} + dS_{effect,3} \tag{2.72}$$

หรือสามารถเขียนให้อยู่ในรูปสูตรทั่วไปได้ดังนี้

$$d\psi = \sum_{i}^{n} dI_{effect,i} + \sum_{i}^{n} dS_{effect,i} \tag{2.73}$$

โดยสามารถหาการเปลี่ยนแปลง ผลกระทบจากการใช้พลังงานต่อผลิตภัณฑ์มวลรวม ในสาขาอุตสาหกรรมใดๆ ได้จากสมการที่ (2.74)

$$\begin{aligned} dI_{effect,i} = & \left(\frac{1}{3}\frac{Q_i^0}{Q_i^t} + \frac{1}{6}\frac{GDP^0}{GDP^t} + \frac{1}{6}\frac{Q_i^0 GDP^t}{GDP^0 Q_i^t} + \frac{1}{3}\right) dE_i^t + \\ & \left(\begin{array}{l} -\frac{1}{3}\frac{Q_i^0 E_i^t}{(Q_i^t)^2} - \frac{1}{6}\frac{GDP^0 E_i^t}{(GDP^t)^2} - \frac{1}{6}\frac{GDP^0 E_i^0 (GDP^t - Q_i^t)}{Q_i^0 (GDP^t)^2} \\ -\frac{1}{6}\frac{Q_i^0 E_i^t (GDP^t - Q_i^t)}{GDP^0 (Q_i^t)^2} - \frac{1}{6}\frac{E_i^0}{GDP^0} - \frac{1}{3}\frac{E_i^0}{Q_i^0} \end{array}\right) dQ_i^t + \\ & \left(-\frac{1}{6}\frac{GDP^0 E_i^t}{(GDP^t)^2} + \frac{1}{6}\frac{GDP^0 Q_i^t E_i^0}{Q_i^0 (GDP^t)^2} + \frac{1}{6}\frac{Q_i^0 E_i^t}{GDP^0 Q_i^t} - \frac{1}{6}\frac{E_i^0}{GDP^0}\right)(dGDP^t - dQ_i^t) \end{aligned} \tag{2.74}$$

และสามารถหาการเปลี่ยนแปลงผลกระทบจากโครงสร้างเศรษฐกิจ ในสาขาอุตสาหกรรมใดๆ ได้จากสมการที่ (2.75)

$$\begin{aligned} dS_{effect,i} = & \left(\frac{1}{6}\frac{GDP^0}{GDP^t} - \frac{1}{6}\frac{Q_i^0}{Q_i^t} - \frac{1}{3}\frac{Q_i^0 GDP^t}{GDP^0 Q_i^t} + \frac{1}{3}\right) dE_i^t + \\ & \left(\begin{array}{l} \frac{1}{3}\frac{GDP^0 E_i^0 (GDP^t - Q_i^t)}{Q_i^0 (GDP^t)^2} - \frac{1}{6}\frac{GDP^0 E_i^t}{(GDP^t)^2} + \frac{1}{6}\frac{E_i^0}{Q_i^0} + \frac{1}{6}\frac{Q_i^0 E_i^t}{(Q_i^t)^2} \\ -\frac{1}{6}\frac{E_i^0}{GDP^0} + \frac{1}{3}\frac{Q_i^0 E_i^t (GDP^t - Q_i^t)}{GDP^0 (Q_i^t)^2} \end{array}\right) dQ_i^t \\ & \left(-\frac{1}{3}\frac{Q_i^t GDP^0 E_i^0}{Q_i^0 (GDP^t)^2} - \frac{1}{6}\frac{GDP^0 E_i^t}{(GDP^t)^2} - \frac{1}{6}\frac{E_i^0}{GDP^0} - \frac{1}{3}\frac{Q_i^0 E_i^t}{GDP^0 Q_i^t}\right)(dGDP^t - dQ_i^t) \end{aligned} \tag{2.75}$$

เพื่อพิสูจน์ว่าสมการที่ (2.73) (2.74) และ (2.75) มีความถูกต้อง ดังนั้นจะนำสมการเหล่านี้เขียนโปรแกรมการคำนวณโดยคอมพิวเตอร์ โดยใช้เงื่อนไขต่างๆและค่าตัวแปรพื้นฐานเช่นเดียวกับที่ใช้ในหัวข้อ 2.3.4 ซึ่งจะได้ผลการคำนวณดังดังต่อไปนี้

Table 2.3 Results of energy saving calculated by a computer program of 3 dimension model (mining sector)

Parameters	Influence of each parameter (ktoe)		Total ψ_1
	I_{effect}	S_{effect}	
E_1'	90.66	1.67	92.33
Q_1'	-89.41	84.62	-4.79
Q_2'	0.00	-5.38	-5.38
Q_3'	0.01	-79.22	-79.21
Total ψ_1	1.26	1.69	2.95

จะเห็นได้ว่าผลของการคำนวณโดยใช้สมการสุดท้ายในสมการที่ (2.73) (2.74) และ (2.75) มีค่าเท่ากับผลการคำนวณใน Table 2.2 ที่ใช้สมการสุดท้ายที่ (2.45) และเท่ากับผลการคำนวณโดยใช้สมการเริ่มต้นที่ (2.32) และ (2.70) เหล่านี้จึงเป็นข้อพิสูจน์ได้ว่าสมการที่ใช้ในการคำนวณ ตลอดจนการเขียนโปรแกรมการคำนวณโดยคอมพิวเตอร์ มีความถูกต้อง

การใช้สมการสุดท้ายในสมการที่ (2.45) (2.46) และ (2.47) จะสามารถบอกได้เพียงอิทธิพลของตัวแปรพื้นฐานแต่ละตัว ว่ามีผลอย่างไรต่อการเปลี่ยนแปลงการประหยัดพลังงาน แต่จะไม่สามารถอธิบายอิทธิพลของผลกระทบจากการใช้พลังงานต่อผลิตภัณฑ์มวลรวม และผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจได้ แต่อิทธิพลของทั้งสองนี้สามารถอธิบายได้โดยการใช้สมการสุดท้ายที่ (2.73) (2.74) และ (2.75) ได้ ดังใน Table 2.3

ดังนั้นสามารถนำสมการสุดท้าย ไปใช้เป็นเครื่องมือในการอธิบายอิทธิพลของตัวแปรพื้นฐานแต่ละตัว และอิทธิพลของผลกระทบทั้งสองได้ ดังใน Table 3.10 โดย

กำหนดปี 2544 เป็นปีฐาน และปี 2545 เป็นปีใดๆ โดยกำหนดให้ค่าตัวแปรพื้นฐานเปลี่ยนไปจากค่าเริ่มต้นร้อยละ 1

2.4 สรุป

ในบทที่ 2 นี้ได้เสนอทฤษฎีการประหยัดพลังงานที่สัมพันธ์กับปัจจัยต่าง ๆ ทางเศรษฐศาสตร์ ได้แก่ energy intensity, economic structure และ GDP ทั้งแบบ 3 มิติ และ 2 มิติ การวิเคราะห์ความอ่อนไหวของปัจจัยต่าง ๆ สามารถใช้ประเมินความสำคัญของแต่ละปัจจัยที่ระดับต่าง ๆ ได้ ความถูกต้องของการวิเคราะห์ได้แสดงให้เห็นโดยความสอดคล้องของการคำนวณหลายรูปแบบ สมการต่าง ๆ ในบทนี้จึงใช้เพื่อการศึกษาในบทต่อ ๆ ไป